

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Trond Rian, 74 16 80 89

Behov for revidering av skoglovverket

Statsforvalteren i Trøndelag har tidligere påpekt behovet for revisjon av skogbrukslovverket i vår dialog med Landbruksdepartementet. Landbruksdirektørene i Nord- og Sør-Trøndelag beskrev flere utfordringer med skogbruksloven i et felles innspill til LMD i forbindelse med ny skogmelding allerede i 2015 (vår ref 2014/5523) behovet for endring er fortsatt like stort som da var 2015. Vi ønsker derfor å belyse saken på nytt, og da særlig med fokus på miljøområdet. En fersk dom (vedlagt) fra Trøndelag tingrett aktualiserer behovet for revidering. Denne aktuelle saken ble i sin tid anmeldt av Statsforvalteren, og vil bli anket av Allskog/Allskog entreprenør. Dommen er derfor ikke rettskraftig, men det retten uttaler om skogbruksloven er likevel av prinsipiell interesse.

Saken gjelder betydelig erosjon etter skogsdrift som sterkt påvirket to vassdrag med elvemusling. Tingretten uttaler *«Det er særlig allmennpreventive hensyn som tilsier at det reageres med straff i dette tilfellet»* og uttaler i tillegg at miljøkriminalitet skal straffes strengt.

Påtalemyndigheten la underveis i rettssaken bort skoglovverket som hjemmelsgrunnlag, og dommen refererer kun til Naturmangfoldloven. Sitat fra dommen: *«Aktor anførte under sin prosedyre at kravet til lovhjemmel er til hinder for at Allskog ilegges foretaksstraff for overtredelse av skogbrukslova § 22 jf. § 4 tredje ledd, jf Forskrift om berekraftig skogbruk § 3 første ledd jf straffeloven § 15, og frafalt derfor dette om subsidiært grunnlag for straff.»*

Retten viser også til høringsuttalelser fra Justisdepartementet knyttet til etablering av skoglovverket: *«Skogbrukslova § 4 er ansett for å være for generell til å kunne medføre straffeansvar da plikta til å ta miljøhensyn er så generelt formulert, at det ikke er tenleg med straff som reaksjon»*. Om Bærekraftforskriften § 3 uttaler retten: *«Etter en samlet vurdering finner retten etter dette at både ordlyden i bærekraftforskriften § 3 og lovgivers intensjon/mening er for uklar til at straff kan idømmes etter bestemmelsen»*. Retten viser også til at disse svakhetene kan ha sammenheng med hvordan skogbrukslova synes så å ha blitt til på.

Økokrims tema rapport fra oktober 2023 «Ulovleg hogst» berører noe av den samme problematikken.

Ulikt det meste av annet lovverk eksisterer det i dag en kobling opp mot privat sertifisering i skogloverket – ved henvisninger til skogsertifiseringen (PEFC) i skogbrukets bærekraftforskrift. Dette innebærer at forståelsen av disse punktene endres med endringer i sertifiseringsordningen. Etter vår vurdering bør skogloverket stå på egne ben, uavhengig av private sertifiseringsordninger. Dette vil i så fall medføre behov for at miljøkravene i skoglovgivningen blir mer konkretisert enn i dag.

Næringens egen skogsertifisering kan heller ikke være et aktuelt verktøy når skogbruket begår alvorlig miljøkriminalitet, da det ikke inngir troverdighet at næringen skal straffe seg selv. Per Skorge administrerende direktør i Norges skogeierforbund uttaler for øvrig til [NRK](#) «...at skogbruket er tjent med at vesentlige brudd på skogbruksloven medfører straff for lovbryster. - Det er viktig for tilliten til næringa og fordi det gir en preventiv effekt. Vi ser gjerne at politiet prioriterer flere saker på vårt område. Han er positiv til at både kommuner og politi følger bedre med.»

I dialog med påtalemyndigheten/politiet i Trøndelag opplever Statsforvalteren at skogloverket pr. i dag vurderes som svært lite egnet i så måte. Vi ser på dette med stor bekymring, da alvorlig miljøkriminalitet i skogbruket kan skje uten at dette er i konflikt med, eller kan straffes etter skogbruksloven. Skogbruksloven må være så tydelig at det går klart frem hva som er tillatt og hva som ikke er tillatt av hensyn til miljø, biologisk mangfold, erosjon og klima. I dag er skogbrukslovgivningen så uklar at det antakelig kun er ved avvik i bestemmelsene rundt helt særskilte arter/livsmiljø det er aktuelt å vurdere brudd på skogbrukslovgivningen. Andre miljøavvik må i dag håndteres og følges opp av andre enn landbruksforvaltningen, ved bruk av naturmangfoldloven eller særlovverk utover skogloverket. Med et så utydelig skogbrukslovverk settes landbruksforvaltningen på sidelinjen, uten mulighet til å korrigere skogbrukets egen miljøhåndtering.

Skogbruksloven bør også utbygges med virkemidler som kan nyttes opp mot lovbrudd som ikke er så vesentlige at anmeldelse er aktuelt. Gebyrer eller andre tiltak som hadde vært lagt direkte til førstelinje skogbruksmyndighet (kommunene) ville bidratt til bedre håndheving av og respekt for loven, og gitt en smidigere håndtering.

Utover dette vil Statsforvalteren påpeke at etter etablering av skogloverket på slutten av 1990-tallet og begynnelsen av 2000-tallet har klimakrisen «slått til». Skogbruket er en næring som kommer sterkt i berøring med dette. For dårlig håndtering av vanskelige klimaforhold under drift, og påfølgende sterk erosjon er av de største miljømessige utfordringene i dagens skogbruk og godt merkbart i et fylke som Trøndelag.

Skog er sentralt for CO₂-opptaket og skogbruksmessige tiltak kan slå ut både positivt og negativt i så måte. Hogst av for ung skog (pga. sterk konkurranse om virke til industrien) skjer i økende grad – med stort tap for CO₂-opptaket som resultat. Heller ikke her har skogbruksloven noen inngang som gir inngrep (noe som delvis fantes i en tidligere versjon av skogbruksloven).

Begrepene «erosjon» og «klima» er faktisk ikke nevnt noe sted i skogloverket, utover helt sporadisk i forarbeidet til skogbruksloven.

Et annet utfordring er at loven forholder seg til en form for skogbruk som knapt nok eksisterer lenger, dvs. med aktive skogeiere som driver skogen selv med traktor og motorsag. Om lag 90 til 95 % av hogst og transport utøves av sertifiserte profesjonelle aktører. Skogeiers eneste rolle er normalt som bestiller av oppdraget. Dette harmonerer dårlig med skogloverkets utforming der det er oppstilt en rekke krav til skogeiers kunnskap og forvaltning. Skogbrukets egne sertifiseringskrav tilsier at dette ikke er kunnskap en kan forvente at den jevne gårdsskogeier besitter i dag, og dette er

oppgaver som ivaretas av profesjonelle aktører. Et lovverk som etterlater inntrykket av at det bare er skogeier som kan stilles til ansvar er derfor i utakt med virkeligheten.

Avslutning

Med bakgrunn i både påtalemyndighetens og tingrettens anførsler nevnt innledningsvis, og med bakgrunn i den dialogen vi har hatt med politi og påtalemyndighet om temaet, anmoder vi departementet å vurdere om skoglovingen er moden for revidering.

Vi er kjent med at det fra departements side er uttrykt at det ikke foreligger planer per nå om endringer i skogloverket. Statsforvalteren i Trøndelag mener på bakgrunn av ovenstående at det er et åpenbart behov for at skogloverket blir vurdert. For å skaffe tilveie et bredere kunnskapsgrunnlag, kunne et første steg være at man tok initiativ til en høring e.l. for å kartlegge et slikt behov.

Etter det vi erfarer er det flere alvorlige miljø saker innen skogbruket som er hos Politiet i Trøndelag til vurdering. Etter dialog med politiet har vi dessverre ingen grunn til å tro at skogloverket oppfattes som mer anvendbart i disse sakene enn i nevnte sak fra Trøndelag tingrett.

Med hilsen

Frank Jenssen (e.f.)
Statsforvalter

Audhild S. Slapgård
direktør
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Dom i Trøndelag tingrett - Indre Fosen - Vålvasselva / Eksetelva - ved hogst ikke tatt hensyn til levemiljøet for elvemusling og andre dyr / fisk i nevnte vassdrag

Kopi til:

LANDBRUKSDIREKTORATET

Postboks 56

7701

STEINKJER